

Arnavutluk
Girana
20-İ-1984

Refâkâr ve fedakâr dostum ,

uzunca bir habersizlikten sonra bu son kartınıza almak beni çok sevindirdi. 20-12-1983 tarihli. (Bugün size bu mektubu yazarken, tarih: 20-1-1984 dir). Bu kartınızdan önceki kartlar ise, geleli, galiben iki ay oldu. Böyle, epeyce habersiz kalesi dolayısıyla, merak ettim tabii. Hepinizin, sevgili çocuklarınızla birlikte, pür-sıhhat olusunuza öğrenmekle ayrıca memnun oldum.

Bir kaç uzum seneler aralımda, tekrar birini- nize buluştum sonra, siz refâkâr dostumdan sık sık kartlar aldım. Büyük memnuniyetle ve çok teşekkürlerle. O eskiden gelen, bundan önceki bir-iki kartınızda, yıl başına kadar seyahatte, dolasmada olacağınızı bildiriyordunuz. Mafakih, diyorlardınız, her karabadem kartlar yolluyacağım.

Bahis konusu ettiğiniz, bundan aldığınız 25-11-1983 tarihli mektuptan sonra da, size, bir değil, bir kaç mektup gönderdim. Asada, acıklı, çok acıklı bir haber olarak da ayrıca bir mektupta Profesör Doktor Besim Ömer Zımanın vefatını bildiriyordum. Beklenmiyen bir ölüm. Geçkin yaşına rağmen. Ne denli kederlendiğimi tahmin edersiniz. ~~Besim~~ Yetmiş yillik (tam yetmiş yillik,

1913 senesinden beri) arkadaş ve dost. 1913 senesinde idi ki İstanbul'da bir amestarya kolejinde bir kaç seneyi beraber geçirmiştik. Aynı sınıf arkadaşları ve aynı rahlede, daima aynı rahlede, yan-yanca. Yıllar boyu. Ve, bu arkadaşlık, bu dostluk, bütün hayatımızda devam etti. Değerli, faziletli, mümtaz bir simâ idi. Sıhhatca ise hiç bir şikâyeti yoktu. Bu son zamanlara kadar. Yaşı doksanca dolmuş idi ama, dinç, güçlüğ, sen-zâtir idi. Akşamı kendi sürer, haftada iki-üç kere hastanelere, kliniklere gider, liğizat operasyonları yapar, ya da doktor arkadaşlara tarafında yapılmakta olan ameliyatların başında bulunurdu. Bu son senelerde dir ki prostat hastalığı musallat oldu ona. Ezizetli bu hastalık. Erni ve saire gibi bîze marağların da musallat olduğuna söylerdi. Bununla birlikte, hiç tetişini bozmadı, humor, neze, şakalar ve sonra çideli-cideli masce başına geçip doktorluğa âid kitaplar, kitaplar yazmak... Çok değerli eserler bırakta. Bu son zamanlarda ^{hâfızasını} ^{yazıyordu} Bildiğimiz gibi, bir sene kadar evvel idi ki tekrar tirana avdet ettim. Bir kaç "yakınlar" arasınca, tekrar birlişimizi bulmanın nasip olması, onu pek çok sevindirmişti. İkinci, bîze bîze her gün görüşürdük. Ve her görüşüşte mutlaka beni yemeye alıyorduk. Ziyad'dan ilaçlar

istedi. Ve, Ziyad ona hemen her bir ardetıra birçok ilaçlar yolladı. Pahalı ilaçlar, çok pahalı ilaçlar. Bir kaç gün önce (yâni şimdi ölümünden sonra gelen), tekrar bazı ilaçlar göndermiş. Besim'in zevcesi göz yaşlarıyla (dünmeyan göz yaşlarıyla) ilaç paketini gösterdi. Ziyad'la tanışmıştı Dr. Besim. Hayli yıllar önce, Devlet müşavresiyile, İstanbul'a gitti, kendi arabasıyla. Gidip benim yeğenim Ziyad'la görüşmesini söyledim. Ziyad ve Alev, onu, memnuniyetle karşıladılar. Bittaki bendin onlara giden bir "havu" hissi ve memnuniyeti ile. Bir çok da ikrae ettiler Besim'e. Besim'de samimî karşılayışlarından çok mutahassıs kalmıştı. Hele kıymız Alev'e hayran olmuştun. Benim İstanbul'daki diğer bir kaç akrabama da ziyaret etmişim. Onun da ailesinden birçok akrabası İstanbul'dadırlar. İstanbul'da iken tibi fakultesi eski doktor arkadaşlarıyla birlikte, orada, hatta ameliyatlara bile yaptı. Arnautluk hükümetinin izni ile İstanbul'un en mâruf bir kulak mütehasssını Arnautluğa davet etti. Oda geldi ve evinde bir çok kulak ameliyatlara yaptı, arnaut hekimleriyle birlikte. Gençliğimizde, orta okul tahsilini bitirgimizden sonra, Besim, İstanbul'da doktorluk kariyerine intisale etti. Ve, tibi fakültesini orada yaptı

ve onu ikmâlden sonra Almanya'ya gitti. Orada da bir kaç sene kalarak mesleğindeki bilgisini ilerletti. Ben ise İstanbul Üniversitesinde Tarih ve Edebiyat fakültelerinde tahsilden sonra Viyana'ya gittim. Etüdlerimi derinleştirmek üzere. 1920 yıllarında, İstanbul'da Edebiyata menrup arkadaşlarla bir kaç edebî ve kültürel dergiler neşr ettik. O zaman ki çığ gençlerin, hepimizin başında Yahya Kemal vardı. ~~Yahya~~ Kemal, hem Üniversitede hocam, hem aile dostumuz idi. Yazın, gelir, Göztepe'de bizde aylarca misafir kalırdı. O yıllarda idi ki Besim'i de İstanbul'a gelmiş, bende misafir kalmıştı. Besim, daha genç yaşlardan, çok meşhur bir doktor oldu. Burada, ölümden kurtardığı insanlar sayısızdır. Bunu, mezar başında, Doktorlar tarafından söylenen redâ sözünde, altına çizerek, acekladılar. Daha yukarıda yazdığım gibi, bu aziz dostum, bir kaç senelik bir gayuhet süresinden sonra, tekrar gördüğüm vakit, aynı zindelik, aynı sehhat ve neşe içinde buldum ve bana pek memnun olmuştum. Fakat, bana dedi ki : pek de böyle görüldüğüm gibi iyi değilim. Ve bu sırada idi ki bir kaç kere Lîyad'tan da bazı ilaçlar rica etmişti. Hasta olarak yapamayı katıyen istemediğini de söyledi bana. a. Belki bu son yıllarını bile,

Erzurum
28-1-1984

Üstün saygı ve sevgi değer
eşi bulunmaz dostum

Renan Yaman

Birkaç gün önce memnunkle bir kartınız
almıştım. Bugün ise dahada çok memnunkle
mektupunuzu aldım. (Kart: 20/12/1984 tarihli,
mektup: 26/12/1984 tarihli'dirler). Kartpostal
aldığım gün, aldığım cevaplarıma (20 Ocak ayı
1984 tarihli). Hayli uzun bir mektup idi o mektubum.
Bugün aldığım mektupunuza da bugün cevap
veriyorum.

Ve hemen mesuraatla yazayım: mektupla
gönderdiğinizi açıkladığınız bir bir güzelim
ufak tefek şeyler için, bin bir teşekkür size.

Nilece, hepimizin eyi olduğunuz da
öğrendim. Sevgili çocuklarımdan, Sinan,
Nigmet ve Yekta'dan, her birinin ayrı ayrı
tahsillerinden, yüksek başarılarından
tafsilat veriyorsunuz, ki buna ayrıca
memnun oldum. Onların fotoğrafları
masamın üstündedir. Ve sevgi ile,

çok ilgi ile bakarm onlara. Ne kadar tatlı, ne kadar güvende ve yekta haslotlu çocuklar oldukları, resimlerinde, bir bakışta belli oluyor. Gerçi birbirimizi elbise görmüş değiliz. Fakat onların da bana karşı samimi muhabbet beslediklerine eminim. Mesafe ayulığı, jeografik distans, bakan ruh yakınlığına, ruhi afiniteye hiç de engel değildir belki. Ve sizin bana karşı olan bu yakınlığınıza çok müteşekkirim, hem onlardan, hem sizden. İnşallah yakın bir zamanda onları yetiştirmiş, hayata atılmış göreceksiniz. Ve elbet iftihar edecek sizin onlarla. O zaman, her biri yalnız kendileri için değil, sizin için de birer perlanta olacaklar.

Mektubunuzda dediğiniz gibi, çok iyi anluyorum: o sizin âlemdaki hergün furlayım hayat pahalılığı, çocukları yetiştirmek ve onlara gereken ihtiyaçlara yetiştirmek preokupasyon, sonra seyahatler, seyahatler ve türlü güçlükler... umuzlarımızda. Lîyad'da o sizin âlemdaki hayatın artan durum pahalılığı, yazıyor bana. Onun bana karşı yapmaktan olduğu mâlî fedakarlıklar için ise, duyduğum üzüntü daimîdir. Mümkün olsa hiç bir istekte

Bulunmuyacağım. Fakat Lîyad'ın oca yaşadığı gilei a üzülmeye dayı, tut ki her şeyi selâle götürdü (benim de başına gelmiştir) ihtiyaçlarımız tahiri dir, ve, şimdiye kadar, kendim için, insanlardan istediğim en güzel, en cana yakın sözü ilâve ediyor: « Siz dayı, size gerekli olanlara lütfen isteyin benden. Yük sayılmayız. Durum ber-aks olursa, size yük olurmu idim ».

Mamafik, mümkün olsa, hiç bir şey istemeyeceğim. Zaten, belki pahalıca olmanı tahmin edilen kulaklık istime âletinden başka bir şey istememiştım. Benim de böyle pahalı olduğumu öğrenince, hem size, hem Lîyad'a « katıyın göndermeyiniz! » diye yazmıştım. Zaten kulaga göre, kulagın istime derecesine göre alınması lazım, gereken azaâmı faydayı vermeyiz. Benim için, Lîyad'a, kulak doktorlarından olacağım bir rapor göndereceğim.

Şu bu satın alınacağı vakit, rahmetli preder derdiki « elzem bahis mevzuu iken lâzımdan bahis olunmaz! ». Benim için de artık laşım lara elmedî. Ancak elzem olan. Ve netâkin, bana, bu gelip çatın kız mevsimi için çok elzem iki üç şeyin başında: petrol ile işler bir istihale sohayı olan ihtiyaçta. Elektrikle işler çok iyi bir soham var; fakat on-onbeş seneden beridiki kullanıyordum; fakat, şimdi (yâhut zindilik) onu kullanmağa cep müsait değil. Bir aylık elektrik consumption'una karşılamağa gereken bedel, benim tüm bir mâhiyetlik

parama yakın bir şeydir. Oysa, o petrolle ~~istih~~
sohalar, çok ne pek çok ekonomik. Buradaki bazı
akralları, japon mamlâatından bu yeni sohalar
geldi. Hem pek zarif, hem de -dediğim gibi-
pek te ekonomik. Sohanın marka adı TOYUSET, R. 34, 24A
Acaba orada Almanya'da bunlardan varmı?
Ziyad'a yazdım. Simbolik kulaklık âlet urgent
değil. Bunu temin etmeğe imkan varsa, bana,
sıhhatım için de pek lüzumlu bir şey
temin edilmiş olur.

Bu son mektubunuzda bildirdiğiniz üzere
gönderdiğiniz bu ikinci kolya, tabii, alince
size bildireceğim. Sizin, o mâlum olan
yüksek ve zarif zevkinizle bezenmiş
olacağına şüphesiz olmıyan bu kolye için de
nedenli önemün ve size müteşekkirdir isem,
aynı zamanda (şöyligeyim ki) bir o kadar da
üzüntü duyulmuş. Yani: üzüldeyim, çünkü
size tekrar bir masraf vermiş oldu.
Gerçi bunlar belki sıkıntı verecek bir masraf
teskil etmemiş olsalarla, yine de masraf
marraftır.

Sengilerimle

T. T. KEMER
Tanina

Çalışmaz, hasta bir adam olarak yaşamağı
istemem » derdi. İş görmiyen ve özellikle
başkalarına faydası olmıyan bir adam, comle
bir cenazeden farkıyolar kanesinden idi.
Hastalığını ameliyatsız geçiremeyeceğini anladi.
Bunu, tabii, herkesden, her doktordan daha evvi,
kendi bilirdi. Fakat ameliyatına da tehlikesini
bilirdi. Bununla birlikte ameliyat edilmek
kararında kalde. « Zouceme bir şey söyleme
-dedi bana- biliyorum, bu hasta, bu şeraitte
ameliyat neticesi, tehlike yüzde yetmiştir;
fakat yapacağım ». Daha yukarılardaki belirttiğim
gibi güç, kuvveti yerinde idi ve bünyesinin
dayanıklılığına da hiç -aynı zamanda- inanmı
vardı. Arkadaşları doktorlar ise pek te
ameliyata taraftar değildiler. Maaşafih
mademki ısrar ediyordu kendisi, ~~hokim~~ komisyonu
yardımsına gönderilmesi ve seçkin doktorlar
cinde operasyon edilmesini tensip ettiler.
Aynı zamanda, Besim de, bunu hükümetten
rica etti; ve, Devlet onu hemen kemâl-i ihtimam
ile ve hükümet masraflıyla İtalyaya yolladı.
Ameliyat muvafakiyetle yapıldı. Ve, sadece
bir ameliyat değil, iki de değil, bir bir ardışık
iç ameliyat. Kendi isteği ile. İki buçuksaat.
Böylece, ameliyat (ameliyatlardan demek lazım) sonrası
dahi, eği bir durumda idi. Bez gün. Neşe,
humor yerinde. Her gün zevcesiyle ve çocukları

ile telefonda görüşüyorlardı. Besinciğini
ânî olarak fenalaşması. Ve ânî olarak
gözlerini kapaması.

Kim derdiki, arabasını kendisi de ederek
profesör tesvi' ettiğimizi sevgili Besim,
kendisinden dâima hayat ve canlılık
feshetmek ve herkese de daima canlılık
ceşnisi olan bu sevgili adam, geri
gelisinde, cenaze olarak gelecekti.

Bana olan muhabbeti yüzünden, bu yüksek
adam, benim yakınlarım olan kimselere ve
münaseletim olan kimselere de ilgi ve sevgi
göstermekten, (herhangi bir hastalık veya
rahatsızlık halinde) hemen alâkadar olacaktı
geri kalmazdı. Meselâ, bildiğimiz gibi, bütün
yaşlılar ailesinin pür-sıhhat alacaklarına
çok memnun olur, ve diğer taraftan, içlerinde
yalnız birine, ve tamamı yalnız ona, o menhus
seker illetinin musallat olmasına, pek
teessüf ederdi. Her zaman onun hastalığının
gidisiyle alâkadar olur, her zaman, ilaçlardan
ziyade, yahut ilaçlardan daha mühim
olarak rejim rejim rejim tavsiye
ederdi.

Size yazmakta olduğum bu mektup,
Zam-zam-ı ki fazla uzadı. Sizi

pekte entere etmişim bir sürü sözler.
Korkarım ki başınıza "ütülmüş" oluyorum,
yâni belkide baş ağrıması oluyorum.
Sizinle, sizin gibi aziz bir dostla, böyle, biraz
uzunca konuşmak, bir uzunca hâş-hâş etmek
(velev mektupla olsun)... insana birazcık
görüşmüş gibi bir hiss, bir hazz veriyor.
Evet, verir, verir ama, bilmeden neye, size
beyhude yere bu eski zamanlardan söz ettim.
Anlaşılan Profesör sevgili Besimin ölümü,
geçen bir ömürden (benim ömrümde) de
"bir parça gibi", gözlerimin önünde tekrar
can buldu, Ondan. Geçen eski... eski...
ömrümün, Ziyad'da, zaman-zaman, mektuplarımda,
o zamanki matbuatta görüldüğü bana âid
eski yazılar vesilesiyle, onlardan bana hatırlar
ve o zamanların filmini canlandırır
gözlerimin önünde.

Kıymetli dostum, bu son kartınızda, sevgili
çocuklarımdan bahsetmişsiniz. Nerilerdedirler?
Nasıldır? Yalhasında size gönderdiğim bir
mektupta onlarda (her üçüne) birer kartpostal
eklemiştim.

Gönderdiğimizi bildirdiğimizi bili için
çok çok teşekkürler. Ulasınca talii
hemer haberliyeceğim sizi.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E. 1792

Sevgilerimle
T. T. KEMER
Tanina

Sevgili 4iyad abiciğim,

Nasılsın,yazını ve konuşmalarını Galatasaray bülteninde sevinçle okudum
Tarihi bir eser hazırladınız ?ilişte Mükerrerrem amcanın mektuplarını da yollu
yorum,insani vazifemizi sonuna kadar yapmalıyız okudukça içim parçalanıyor
Bizlerden son ümidini hep arzuluyor,yaza geldiğimde bu mektupları senden
alırım saklıyorum hatıra olarak çok kıymetli bir insan bende ona hep yazı-
yorum alaka bekliyor üzülüyor cevap almayınca kolay değil....bu fotokopide
ki listeyi son defa yollamıştım bilesin diye yaptım, imkan olursa gene yaza
doğru bir koli daha yollıyacağım ama gaz veya petrol sobası imkansız nasıl
yollarız yollarda hurdahaş olur.Bu katalogda hoşuna gidecek video filmlen??
arada arkadaşlarda nefis filmler seyrediyorum kulaklarındada çınlatıyoruz ahhh
elde para olacak nefis şeyler var bu ara???Haberlerini bekler gözlerinden
hasretle öper Dilhana selam ederim.Bizim Valibeyi Tayfun eniştem aramış
bulamıyormuş bir ara bir telefonla gönüşürşür durumuda bana yazarsanız
çok memnun olurum. Votre Elkapitano Renato.

- 10 - Maviolaya kediye Meca kızı sololar,
- 3 - Cocuklara Nesquik,
- 9 - Bonet banyo için
- 11 - kız çocuk bebegi
- 13 - Opluncocuk için Zaraba
- 3 - deodorant Stichi,
- 12 - Nestcafe (Mükerrerrembe)
- 14 - Ayallıbrici için sabunlar (Mükerrerrem Beatrice) Paket 14
- 4 - Wipp instant cırmazı tozu (mükerrerrembe)
- 6 - Sarı ti sololar (Mükerrerrem Beatrice + Cocuklar)
- 3 - Cocuk solodası x2
- 5 - Güne için askıya asılan kâğıtlar (mükerrerrembe) - 5
- 5 - Banner sabunlar (Beatrice + Mükerrerrem)
- 6 - Nivea Crem (Beatrice ailesine)

104
227,70
131,20
Verdim

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1792

Einlieferungsschein
Bitte Rückseite beachten!

Gegenstand (Abkürzungen umseitig)		
Wertangabe DM		
Nachnahme DM		
Fr		
Empfänger		
Postleitzahl, Bestimmungsort, ggf. Zustellpostamt		
Postvermerk		
Gewicht (bei Sendungen mit Wertangabe) g		
Einlieferungs-Nr.		

912 091 000

2770

BERLIN 31.5

21.12.85-12

9300000

Hörsch
neut